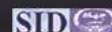




96170-82201



دانشگاه آزاد اسلامی
واحد زنجان



بررسی رابطه بین نگرش های عشق با دزدگی زناشویی دانشجویان زن متأهل

فاطمه عبدالهی زاده ماسوله

گروه روانشناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

dinaabdolahizadeh@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین نگرش های عشق با دزدگی زناشویی دانشجویان زن متأهل، اجرا گردید. روش پژوهش توصیفی- همبستگی و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان زن متأهل دانشگاه آزاد رشت در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ بود. به روش تصادفی خوشه ای ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار استفاده شده در پژوهش عبارت بودند از: مقیاس نگرش های عشق - فرم کوتاه هندریک (۱۹۸۶) و پرسشنامه دزدگی زناشویی پاینز (۱۹۹۶). به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. بین نگرش های عشق (اروس، استورگ، پراگما، مانیا و آگاپه) بجز عشق لودوس با دزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد.

واژگان کلیدی: نگرش های عشق ، دزدگی زناشویی، دانشجویان



دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز



مقدمه

ازدواج به عنوان هیجان انگیزترین و پراسترس ترین رویداد مهم برای زندگی هر انسانی قلمداد می شود. با ازدواج افراد نشان می دهند که در فرایند رشد خود قدمی به جلو گذاشته اند. داشتن زندگی رضایتمند یکی از پیش نیاز های رسیدن به آرامش و تکامل انسان است (عباسی اسفجیر و همکاران، ۱۳۹۵). ولی عوامل مختلفی می تواند زندگی زناشویی را تحت تاثیر قرار داده و مشکلاتی را در ادامه زندگی به وجود آورد. یکی از این عوامل که به مرور زمان عشق و علاقه بین زوجین را کم رنگ تر کرده و گاهی به طور کامل محو می کند و موجبات مشکلات روحی و روانی، ادامه روابط سرد و بی تفاوتی (طلاق عاطفی) و طلاق رسمی آنها را فراهم می کند، دلزدگی زناشویی است (Pines, 2007)

زمانیکه افراد پا به عرصه زندگی زناشویی می گذارند با انتظارات و توقعات خاصی، که از پیش در ذهن خود داشته اند، وارد این رابطه می گردند؛ اما زمانی که متوجه میشوند واقعیت چیزی دیگر است به تدریج دچار نوعی احساس سرخوردگی و دلخوری و در نهایت دلزدگی از رابطه زناشویی خود میشوند (اسدی، فتح آبادی، شریفی، ۱۳۹۲). در واقع در طول این مرحله زوجها از یکدیگر فاصله میگیرند و افکار طلاق و جدایی و یا بودن با یک شریک زندگی بهتر، افزایش می یابد (Mazzarantani, 2011).

بر طبق نظر Pines, Nunes (2003) فرد دلزده نمی شود مگر اینکه با یک موضوعی (مثل عشق و کار) به شدت درگیر شده باشد. اگر هیچ کاری برای متوقف کردن این فرایند صورت نگیرد، امور از بد به بدتر پیش خواهند رفت. دوره های ناراضیاتی که زمانی برای افراد رخ می داد دیگر مکررا اتفاق می افتند و آن احساسات خفیف ناراضیاتی به یک خشم شدید تبدیل می شوند و فرد احساس می کند که از لحاظ جسمی و عاطفی فرسوده شده است

با توجه به این امر که هر رابطه زناشویی با عشق و علاقه شروع می شود، بنابراین نگرش افراد و تعریف هر فرد از عشق می تواند در بروز دلزدگی زناشویی تاثیر گذار باشد. روانشناسان عشق را یک هیجان اساسی و مثبت معرفی می کنند، اما در مورد مفهوم عشق و انواع آن اتفاق نظر وجود ندارد (مشاک، ۱۳۸۸). در تحقیق Lee (1998) گونه شناسی سبکهای عشق ورزی یافت می شود. این سبکهای عشق ورزی برخی از عواملی را به وسیله نمونه هایی نشان می دهند که این عوامل موفقیت روابط را مورد تایید و تاکید قرار می دهند، درست همانطور که طرز برخوردها و ویژگیهایی که افراد بوسیله آنها در یک رابطه عاشقانه وارد می کنند برای ایجاد و تکوین پیوند امری بنیادی هستند. پژوهشگران عنوان داشته اند عشق و عشق ورزیدن می تواند اثرات مهمی بر روابط زناشویی و کیفیت زندگی داشته باشد (Neto, Pinto, 2015). قربانی نژاد و شمس آبادی (۱۳۹۵) نشان دادند که سبک های عشق ورزی با دلزدگی زناشویی معلمان رابطه وجود دارد و در پژوهش شاهرخی آزاد (۱۳۹۲) رابطه بین سبک های عشق ورزی (اروس، لودوس، استورگ، پراگما، مانیا و آگاپه) با دلزدگی زناشویی در دانشجویان متأهل زن و مرد دانشگاه تهران مورد بررسی قرار گرفت و بیان کرد که ارتباط منفی و معناداری بین سبک های عشق ورزی (اروس، استورگ و آگاپه) و دلزدگی زناشویی وجود دارد اما بین سبک های عشق ورزی (لودوس، پراگما و مانیا) و دلزدگی زناشویی رابطه ی معناداری نشان داده نشد.

با توجه به کمبود پیشینه های تحقیقاتی از یک سو و اهمیت تحکیم بنیان خانواده و ارتقاء کیفیت زندگی زناشویی از سوی دیگر، پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین نگرش های عشق با دلزدگی زناشویی دانشجویان زن متأهل، طراحی و اجرا گردید.

روش تحقیق

پژوهش حاضر با هدف تعیین رابطه بین نگرش های عشق با دلزدگی زناشویی دانشجویان زن متأهل، اجرا گردید. روش پژوهش توصیفی- همبستگی و جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانشجویان زن متأهل دانشگاه آزاد رشت در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ بود. با توجه به تعداد متغیرهای پیش بین در فاصله زمانی ۳ هفته و از بین ۴۰ کلاس درس ۳۱۷ نفر به عنوان نمونه پژوهش به روش تصادفی خوشه ای انتخاب شدند. تعداد این دانشجویان ۳۱۷ نفر بود که ۱۷ پرسشنامه به دلیل مخدوش بودن و عدم همکاری آزمودنی ها کنار گذاشته شد در نهایت ۳۰۰ پرسشنامه به عنوان نمونه نهایی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. ابزار استفاده شده در پژوهش عبارت بودند از:

الف: مقیاس نگرش های عشق - فرم کوتاه: این آزمون یک ابزار ۲۴ عبارتی است و که دارای ۶ زیر مقیاس است یا به عبارت دیگر ۶ نوع سبک عشقی: اروس (عشق شهوانی)، لودوس (عشق بازی گونه)، استورگ (عشق دوستانه)، پراگما (عشق منطقی - عملی)، مانیا (عشق ملکی/ وابسته)، و آگاپه (عشق نودوستانه) و به هر زیر مقیاس ۴ عبارت اختصاص یافته است میزان موافقت یا مخالفت با هر یک از عبارات آزمون در یک مقیاس لیکرت پنج درجه ای (از کاملا موافقم تا کاملا مخالفم) مشخص شده است. در این آزمون هر زیر مقیاس به



دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز

۹۶۱۷۰-۸۲۲۰۱



طور مجزا نمره گذاری می شود (هر آزمودنی در هر یک از زیر مقیاس ها امتیازی کسب می کند). به منظور تهیه و هنجاریابی فرم کوتاه مقیاس نگرش عشق، این آزمون بر روی دو نمونه ۸۳۴ و ۸۴۷ نفری از دانشجویان روان شناسی دانشگاه تگزاس اجرا شده است. شش زیر مقیاس، فرم کوتاه مقیاس نگرش عشق از همسانی درونی مطلوبی برخوردارند و ضریب آلفای آنها بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۸ گزارش شده است. همچنین پایایی حاصل از روش بازآزمایی نیز در یک فاصله ۷ هفته ای برای زیرمقیاس های مختلف بین ۰/۷۰ تا ۰/۸۲ بوده است.

ب: پرسشنامه دلزدگی زناشویی (CBM): یک ابزار خودسنجی است که برای اندازه گیری درجه ی دلزدگی زناشویی در بین زوجین طراحی گردیده است. پرسشنامه دلزدگی زناشویی توسط (Pines (1996 ابداع گردید. این پرسشنامه ۲۱ مورد دارد که شامل سه جزء اصلی (خستگی جسمی مثلاً احساس خستگی، سستی و داشتن اختلالات خواب(از پا افتادن عاطفی) احساس افسردگی، ناامیدی، در دام افتادن(و از پا افتادن روانی) مثل احساس بی ارزشی، سرخوردگی و خشم به همسر) می باشد. تمام این موارد روی یک مقیاس هفت امتیازی از هرگز = ۱ تا همیشه = ۷ پاسخ داده می شوند. سطح معرف عدم تجربه ی عبارت مورد نظر و سطح معرف تجربه ی زیاد می باشد(پاینز، ۱۹۹۶؛ ترجمه ی شاداب، ۱۳۸۱). ارزیابی ضریب اعتبار (CBM) نشان داد که آن دارای یک همسانی درونی بین متغیرها در دامنه ی ۰/۸۴ و ۰/۹۰ است (Pines, Nunes, 2003). ضریب اطمینان آزمون - بازآزمون ۰/۸۹ برای یک دوره یک ماهه، ۰/۷۶ برای یک دوره دو ماهه، و ۰/۶۶ برای دوره چهارماهه بود تداوم درونی برای اغلب آزمودنی ها با ضریب ثابت آلفا سنجیده شد، که بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ بود (پاینز ترجمه شاداب، ۱۳۸۱). در ایران نیز نویدی (۱۳۸۴) الفبا کرونباخ این پرسشنامه را ۰/۸۶ و نعیم (۱۳۸۷) آلفای کرونباخ و تصنیف به ترتیب ۰/۸۵ و ۰/۸۲ محاسبه نموده است

یافته ها

نتایج بررسی مشخصه های آمار توصیفی متغیرها در جدول شماره ۱ ارایه شده است.

جدول شماره ۱: مشخصه های آمار توصیفی

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد
دلزدگی زناشویی	۱۷۰٫۲۷	۲۱٫۹۵۷
اروس	۱۱٫۲۵	۲٫۳۷۱
لودوس	۱۱٫۴۰	۲٫۴۴۴
استورگ	۱۱٫۲۶	۲٫۳۰۰
پراگما	۱۱٫۲۸	۲٫۴۸۸
مانیا	۱۱٫۳۲	۲٫۴۳۱
آگاپه	۱۱٫۳۷	۲٫۴۲۱

چنانکه در جدول ملاحظه می گردد میانگین دلزدگی زناشویی ۱۷۰/۲۷ با انحراف استاندارد ۲۱/۹۵۷ است و در بین متغیرهای پیش بینی کننده نیز بیشترین میانگین مربوط به متغیر لودوس با میانگین ۱۱/۴۰ با انحراف ۲/۴۴۴ و کمترین میانگین مربوط به متغیر اروس با میانگین ۱۱/۲۵ با انحراف ۲/۳۷۱ است. به منظور آزمون فرضیه پژوهش ابتدا نتایج ضریب همبستگی بین متغیرهای مختلف پژوهش در جدول ۲ نمایش داده شده است.

جدول ۲: ضریب همبستگی متغیر دلزدگی زناشویی و متغیرهای پیش بینی کننده نگرشهای

متغیر	r	p
اروس	**۰/۲۲۴	۰/۰۰۰
لودوس	**۰/۱۵۲	۰/۰۰۴
استورگ	**۰/۱۸۵	۰/۰۰۱
پراگما	*۰/۱۴۱	۰/۰۰۷
مانیا	**۰/۱۰۹	۰/۰۳۰
آگاپه	**۰/۱۳۵	۰/۰۱۰



دانشگاه آزاد اسلامی
واحد تهران



براساس داده‌های جدول ۲ ضریب همبستگی محاسبه شده بین اروس و دلزدگی زناشویی ($r = -0.224$, $p = 0.000$) و بین استورگ و دلزدگی زناشویی ($r = -0.185$, $p = 0.001$) و بین مولفه مانیا و دلزدگی زناشویی ($r = -0.109$, $p = 0.030$) و بین مولفه آگاهیه و دلزدگی زناشویی ($r = -0.135$, $p = 0.010$) در سطح ۰/۰۱ دارای رابطه منفی معنادار و بین پراگما و دلزدگی زناشویی ($r = -0.141$, $p = 0.007$) در سطح ۰/۰۵ رابطه منفی و معنی دار وجود دارد به عبارت دیگر هر چقدر اروس، استورگ، مانیا، آگاهیه و پراگما افزایش یابد دلزدگی زناشویی کاهش می یابد ولی بر اساس ضریب همبستگی محاسبه شده بین لودوس و دلزدگی زناشویی ($r = 0.154$, $p = 0.004$) در سطح ۰/۰۱ بین این دو متغیر رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد به عبارت دیگر هر چقدر لودوس افزایش یابد دلزدگی زناشویی نیز افزایش می یابد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحقیق نشان داد که بین نگرش های عشق (اروس، استورگ، پراگما، مانیا و آگاهیه) بجز عشق لودوس با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد. در پژوهش فرح بخش و شفیع آبادی (۱۳۸۵) که با هدف بررسی میزان عشق و نحوه ترکیب آن در زوجیهایی است که در مراحل مختلف زندگی زناشویی به سر می برند، انجام گرفت، نتایج نشان داد که بین میزان عشق ورزی در مراحل مختلف زندگی زناشویی تفاوت معناداری وجود دارد. به علاوه بین جنسیت آزمودنیها و مراحل تحول زندگی زناشویی در عشق ورزی تعامل وجود دارد. همچنین مشاهده گردید بین میزان عشق ورزی زن و شوهر همبستگی معنادار وجود دارد. در تبیین نتایج بدست آمده باید گفت بین نگرش عشق اروس، با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد، به عبارتی هر چه مقدار عشق اروس بیشتر باشد، دلزدگی زناشویی کاهش می یابد، دلیل این مساله را می توان اینگونه بیان کرد که این افراد از ارتباط جسمی و جنسی خوبی با معشوق و محبوب خود دارند، همدیگر را درک می کنند و به لحاظ زیبایی و خوش تیبی دارای ویژگی های ایده آل هستند. بین عشق لودوس با دلزدگی زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. افراد برخوردار این عشق معتقدند که اگر شریک زندگیشان از گذشته آنها و یا به عبارت دیگر رابطه ای که با عشاق دیگر داشته اند آگاه شود، سبب افزایش دلزدگی زناشویی می شود. همه افراد در ابتدای ازدواج معتقد هستند که عشق پشتوانه زندگی مشترک است آنها خواهد بود اما متأسفانه گاهی اوقات مسائلی در کار وجود دارد که می توانند باعث پاشیده شدن زندگی مشترک شوند. چون عشق به تنهایی اغلب ضعیف تر از آن است که بتواند در برابر نیروهای مخرب و نتایج حاصل از آن یعنی رنجش، عصبانیت و دلخوری دوام بیاورد. برای تحکیم روابط زناشویی و جلوگیری از گسستن پیوندهای زندگی، عواملی بیش از عشق لازم است. بین نگرش های عشق استورگ، با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد، افراد برخوردار از این عشق معتقدند که عشقشان بهترین نوع عشق است که بر اثر یک دوستی دراز مدت پدید آمده و با گذشت زمان تبدیل به عشق شده است، از این رو از رابطه عاشقانه خود رضایت بیشتری دارند و دلزدگی در آنان بسیار پایین می باشد. از سوی دیگر بین نگرش های عشق پراگما با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد، در توجیه این نتیجه بدست آمده باید گفت که افراد برخوردار از این عشق معتقدند که عامل مهم در انتخاب شریک خود این است که او می تواند پدر یا مادر خوبی باشد، و تاثیر زیادی بر همه ی جنبه های زندگی اش داشته باشد. این تاثیر بر خانواده، شغل و سایر مسائل زندگی می باشد، دلیل تعاملات زناشویی آشفته توقعات غیر واقع بینانه ای است که زن و شوهر نه صرفا در مورد دیگران بلکه درباره خود مسولیت پذیری دارند و مشکلات ارتباط فعلی افراد را بازتاب مسائل خانواده اصلی آنها میداند، از این رو دلزدگی زناشویی کمتری را تجربه می کنند. همچنین نگرش های عشق مانیا با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد، افراد برخوردار از این عشق معتقدند که شریک زندگیشان به آنها توجه زیادی می کند و اگر شریک زندگیشان با فرد دیگری در ارتباط باشد دست به کارهای احمقانه می زنند و نمی توانند آرام باشند. با توجه به نتایج باید گفت که افراد برخوردار از عشق مانیا برای جلب توجه شریک زندگیشان دست به هر کاری می زنند، همچنین بین نگرش عشق آگاهیه با دلزدگی زناشویی رابطه منفی و معنادار وجود دارد، افراد برخوردار از این عشق ترجیح می دهند که خودشان رنج بکشند، شادی شریک زندگیشان را بر شادی خود مقدم می دانند، آنها اغلب از خواسته های خود صرفه نظر می کنند و هر چیزی را تحمل می کنند. در مجموع باید گفت که چنانچه رفتارهای حاکی از عشق وجود داشته باشد، تعارضات بوجود نمی آید. از سوی دیگر وجود تعارضات و دلزدگی، بر کارآمدی اجتماعی تأثیر می گذارد که تعیین کننده ورود افراد به سایر روابط است و این مسأله خود باعث بوجود آمدن رفتارها و افکار غیر منطقی می شود بنابراین باید گفت که اگر زوجی بتواند با روش های صحیح ارتباط برقرار کند نه تنها ارتباط مؤثری با هم خواهند داشت بلکه دلزدگی آنان کاهش می یابد.



دانشگاه آزاد اسلامی
واحد شیراز



منابع

- اسدی نوقانی، احمد علی؛ امیدی، شیراز؛ حاجی آقاجانی، سعید. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین دلزدگی زناشویی، بدکارکردی جنسی و احقاق جنسی در زنان متأهل، مجله روان پرستاری، چاپ اول، تهران: انتشارات بشری.
- پاینز، آیالا مالاچ. (۱۹۹۶). چه کنیم تا عشق رؤیایی مان به دلزدگی نینجامد. ترجمه فاطمه شاداب. (۱۳۸۱). تهران: نشر ققنوس
- پیرفلک، مهرداد. سودانی، منصور. شفیق آبادی، عبدالله. (۱۳۹۳). اثر بخشی زوج درمانی گروهی شناختی-رفتاری بر کاهش دلزدگی زناشویی. مشاوره و رواندرومانی خانواده. ۴. ۲. ۲۴۸-۲۶۷.
- شاهرخی آزاد، مرضیه. (۱۳۹۲). بررسی و مقایسه رابطه سبک های عشق و رزی با دلزدگی زناشویی و سلامت روان بین دانشجویان متأهل زن و مرد دانشگاه تهران. +پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهر.
- عباسی اسفنجیر، علی اصغر. رضانی، لیدا. جوانمرد مهدی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین عملکرد خانواده و رضایت زوجین با دلزدگی زناشویی فرهنگیان متأهل شهرستان بهشهر. دانش انتظامی. ۷. ۴. ۵۱-۷۰.
- قربانی نژاد، معظم و احمد شمس آبادی، ۱۳۹۵، بررسی رابطه مولفه های عشق با دلزدگی زناشویی، چهارمین همایش ملی مشاوره و سلامت روان، قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان
- مشاک، رویا. (۱۳۸۸). رابطه سبک های عشق (صمیمیت، لذت و تعهد) با رضایت زناشویی دانشجویان متأهل. زن و فرهنگ. ۳. ۲. ۸۳-۹۷.
- نعیم، سامیه (۱۳۸۷). رابطه دلزدگی زناشویی، رابطه صمیمی باهمسر، تعارضات زناشویی با خشونت علیه زنان شهر ایلام. پایان نامه ی چاپ نشده ی کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی. دانشگاه آزاد اسلامی شهر اهواز.
- نویدی، فاطمه. (۱۳۸۴). بررسی و مقایسه رابطه دلزدگی زناشویی با عوامل جو سازمانی در کارکنان ادارات آموزش و پرورش و پرستاران بیمارستانی شهر تهران. پایان نامه ارشد در رشته مشاوره و گرایش خانواده. تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- Lee, J. A. (1998). Ideologies of lovestyle and sexstyle. In V. C. deMunck (Ed.), *Romantic love and sexual behaviour: Perspectives from the social sciences* (pp. 33-76). Westernport, Connecticut: Praeger..
- Lewis RA, Spanier GB. Theorizing about the quality and stability of marriage, *Contemporary Theories about the Family*. , New York, Free Press; 1979: 268- 294.
- Mazzarantani, J. (2011). *The divorce survival guide: What you need to know to protect your emotional and financial security*. Miami: Jules Mazzarantani PLLC.
- Neto, F., Pinto, M, C. (2015). Satisfaction with Love Life Across the Adult Life Span. *Applied Research Quality*, 10, 289-304.
- Pines, A. M, & Nunes, R. (2003, Jun) The relationship between career and couple burnout: implications for career and couple counseling. *Journal of employment counseling*, 74 on 2 p 50-64.
- Pines, A. M. (2007). Couple burnout: Causes and cures. *The American Journal of Family Therapy*. 10, pp. 42-48.
- Pokorska, J., Farrell, A., Evanschitzky, H., & Pillai, K. (2013). Relationship fading in business-to-consumer context. In S. Sezgin, E. Karaosmanoglu, & A. B. Elmadag Bas (Eds.), *EMAC 2013: 42nd Annual European Marketing Academy conference: Lost in translation*. Istanbul: Turkey.